

## USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátu složeném z předsedy Ing. Mgr. Martina Jakuba Bruse a soudců JUDr. Jiřího Derfla a Mgr. Vojtěcha Salamánka ve věci

žalobce: J. P., narozený X  
t. č. X

proti  
žalované: Vězeňská služba České republiky, Věznice Bělušice  
sídlem Bělušice 66, 434 01 Bělušice

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalované spočívajícím v žalobci stanovené lhůtě do 21. 3. 2025 k obstarání zmocněnce k zastupování v kázeňském řízení, stanovené v záznamu z jednání v kázeňském řízení ze dne 10. 3. 2025, č. j. VS-50449/ČJ-2025-801832

takto:

- I. Žalobcová žádost o osvobození od soudních poplatků **se zamítá.**
- II. Žalobcův návrh na ustanovení zástupce **se zamítá.**
- III. Žaloba **se odmítá.**
- IV. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

**Odůvodnění:**

1. Žalobou na ochranu před nezákonným zásahem dle § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), doručenou soudu dne 17. 3. 2025, se žalobce domáhal, aby soud zrušil obsah záznamu z jednání v kázeňském řízení ze dne 10. 3. 2025, č. j. VS-50449/ČJ-2025-801832, ve kterém byla žalobci stanovena lhůta do 21. 3. 2025 k obstarání zmocněnce k zastupování v kázeňském řízení. Zároveň žalobce požadoval, aby soud uložil žalované povinnost stanovit mu delší lhůtu k obstarání zmocněnce. Žalobce upozornil, že je třeba, aby soud doručil své rozhodnutí v posuzované věci do datové schránky žalované nejpozději do 20. 3. 2025, neboť dne 21. 3. 2025 má být rozhodnuto ohledně jeho kázeňského přestupku, pokud žalobce do uvedeného dne nedoloží, že si obstaral zmocněnce.
2. Žalobce v žalobě uvedl, že s ním probíhá ve věznici kázeňské řízení kvůli údajnému přestupku dle § 28 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu trestu“). Žalobce upozornil, že je nemajetný a bez příjmu, a proto „je odkázán žebrot o právní pomoc“ prostřednictvím zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“). Dle žalobce je žalovanou poskytnutá lhůta 11 dnů k obstarání zmocněnce nedostatečná, protože formality pro vyřízení žádosti o zmocněnce (advokáta) trvají u České advokátní komory déle než

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

měsíc. Proto se žalobce obrátil na ředitele věznice se žádostí o prodloužení lhůty k obstarání zmocnění. Dle žalobce ředitel věznice rozhodl o jeho žádosti ústně, přičemž žádosti nevyhověl s odůvodněním, že stanovená lhůta k obstarání zmocnění je dostatečná.

3. Dále žalobce v žalobě požádal o osvobození od soudních poplatků a navrhl, aby mu soud ustanovil zástupce z řad advokátů.
4. Podle § 36 odst. 3 věty první až třetí s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.*
5. Podle § 35 odst. 10 věty první s. ř. s. *navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.*
6. Soud konstatuje, že vyhovění návrhu na ustanovení zástupce je shora citovaným zákonným ustanovením (§ 35 odst. 10 větou první s. ř. s.) podmíněno splněním předpokladů k osvobození navrhovatele od soudních poplatků. Předně je tedy třeba osvědčit, zda jsou splněny předpoklady k osvobození navrhovatele od soudních poplatků dle § 36 odst. 3 s. ř. s. Mezi tyto předpoklady v širším smyslu se řadí i absence předběžného závěru soudu o tom, že návrh (myšleno návrh, jímž se zahajuje soudní řízení) zjevně nemůže být úspěšný.
7. Pokud jde o přiblížení obsahu neurčitěho právního pojmu *zjevná nemožnost úspěchu návrhu*, s nímž operuje § 36 odst. 3 s. ř. s., lze je nalézt např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 15. 9. 2021, č. j. 4 As 253/2021-20. NSS v bodě 12 odůvodnění uvedeného rozsudku uvedl, že „podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je tedy vlastnost ‚zjevně neúspěšného návrhu‘, kterou zákonodárce vyjádřil pojmem ‚zjevně‘, třeba vykládat jako vlastnost návrhu seznatelnou ‚na první pohled‘, jehož neúspěšnost je bez jakýchkoliiv pochybností a dokazování zcela jednoznačná, nesporná a okamžitě zjistitelná.“
8. V nyní posuzované věci soud shledal právě takovou situaci, tedy že je na první pohled zřejmé a nepochybné, aniž by bylo třeba provádět jakékoli dokazování, že žalobce nemůže být se svou žalobou v soudním řízení úspěšný.
9. Jelikož podaná žaloba nemůže být úspěšná, soud v souladu s § 36 odst. 3 větou třetí s. ř. s. žalobcovu žádost o osvobození od soudních poplatků zamítl (výrok I. tohoto usnesení).
10. Protože u žalobce nejsou dány předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků (jeho žaloba zjevně nemůže být úspěšná), zamítl soud v souladu s § 35 odst. 10 větou první s. ř. s. i jeho návrh na ustanovení zástupce (výrok II. tohoto usnesení).
11. Pokud jde o zjevnou nemožnost úspěchu podané žaloby, shledal ji soud v rámci zkoumání podmínek řízení, a to konkrétně podmínky přípustnosti žaloby.
12. Podle § 82 s. ř. s. *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*
13. Podle § 85 s. ř. s. *žaloba je nepřijatelná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky; to neplatí v případě, domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný.*

14. Podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., *nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže soud o téže věci již rozhodl nebo o téže věci již řízení u soudu probíhá nebo nejsou-li splněny jiné podmínky řízení a tento nedostatek je neodstranitelný nebo přes výzvu soudu nebyl odstraněn, a nelze proto v řízení pokračovat.*
15. Soud připomíná, že zásahová žaloba je s ohledem na svou povahu subsidiární k jiným typům žalob. To je ostatně smysl celé koncepce nezákonného zásahu, kdy je adresát zásahu chráněn jen tehdy, nelze-li použít jiné žalobní typy. Subsidiarita vůči ostatním žalobním typům tak znamená, že zásahová žaloba je přípustná teprve tehdy, pokud nepřichází v úvahu podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. či žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu (§ 79 a násl. s. ř. s.). Žalobou na ochranu před nezákonným zásahem tedy nelze žalovat úkony, které jsou (svou povahou) rozhodnutím (§ 82 s. ř. s.).
16. V posuzované věci žalobce spatřoval zásah do svých práv v tom, že žalovaná mu stanovila příliš krátkou lhůtu k obstarání zmocněnce, který by žalobce zastupoval v kázeňském řízení. Jednalo se tedy o procesní úkon žalované v rámci probíhajícího kázeňského řízení, které ze své povahy směřuje k rozhodnutí o kázeňském přestupku. V § 52 zákona o výkonu trestu je upraveno právo odsouzeného podat proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu stížnost řediteli věznice. Dále § 52 odst. 4 zákona o výkonu trestu stanoví, která rozhodnutí o uložení kázeňských trestů jsou přezkoumatelná soudem, což závisí na konkrétním trestu, který byl uložen. V úvahu přichází tresty stanovené v § 46 odst. 3 zákona o výkonu trestu. Z právní úpravy je zřejmé, že soudem přezkoumatelné jsou tresty, které se významnějším způsobem mohou dotknout práv pachatele přestupku (např. pokuta, propadnutí věci, umístění do uzavřeného oddílu či samovazby). Naproti tomu méně přísné tresty (např. důtka, snížení kapesného či zákaz přijetí jednoho balíčku) jsou z přezkoumání soudem vyloučeny. V průběhu kázeňského řízení pochopitelně nelze dopředu vědět, zda rozhodnutí, kterým bude případně žalobci uložen kázeňský trest (neskončí-li kázeňské řízení jiným způsobem), bude podléhat soudnímu přezkumu, neboť to závisí na trestu, který případně bude žalobci uložen.
17. Jestliže bude žalobci uložen kázeňský trest, který je dle § 52 odst. 4 zákona o výkonu trestu přezkoumatelný soudem, pak přichází v úvahu možnost, aby se žalobce po vyčerpání opravného prostředku (stížnosti řediteli věznice) obrátil s žalobou dle § 65 s. ř. s. na soud. V takovém případě by žaloba směřovala proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu. V žalobě by žalobce mohl namítat i vady řízení nastalé v průběhu kázeňského řízení, které jsou namítány v nyní posuzované věci, tedy například příliš krátkou lhůtu k obstarání zmocněnce či odepření práva na právní pomoc apod. Za uvedené situace by žaloba v posuzované věci byla v rozporu s principem subsidiarity, a tudíž nepřípustná ve smyslu § 85 s. ř. s.
18. Pokud by nastala situace, že žalobci bude uložen kázeňský trest, který není přezkoumatelný soudem, případně dojde ke skončení kázeňského řízení jiným způsobem, aniž by byl žalobci uložen kázeňský trest, tak je zřejmé, že dotčení práv nezákonným zásahem by bylo pouze minimální nebo žádné. Jestliže není možné přezkoumat rozhodnutí o uložení kázeňského trestu prostřednictvím žaloby proti rozhodnutí podle § 65 s. ř. s., není možné dosáhnout přezkumu rozhodnutí a jemu předcházejícího řízení ani prostřednictvím žaloby proti nezákonnému zásahu podle § 82 s. ř. s., (a to ani její deklaratorní varianty). K tomu lze poukázat na judikaturu NSS, který např. již v rozsudku ze dne 11. 1. 2018, č. j. 8 As 4/2017-45, konstatoval, že „i posouzení případných vad řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, se

*však děje cestou žaloby proti rozhodnutí [viz § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]. Procesní úkony správního orgánu, které směřují k vydání rozhodnutí a samy o sobě nepředstavují zásah do práv účastníka, nemohou být nezákonným zásahem (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 1 Afs 183/2014-55, bod 42). (...) Skutečnost, že správní rozhodnutí a řízení mu předcházející nemůže být zásahem, plyne již ze samotné dikce § 82 s. ř. s., který možnost ochrany cestou zásahové žaloby spojuje výlučně se zásahem (v širším slova smyslu), který není rozhodnutím. Jinými slovy, je-li výsledkem správního řízení (shodně jako v posuzované věci) rozhodnutí, nelze se proti němu bránit žalobou podle § 82 a násl. s. ř. s., a to ani tehdy, pokud by účastník takového řízení uplatňoval pouze požadavek na určení jeho nezákonnosti. Uvedený závěr platí beze zbytku i v případech, kdy zákon obsahuje výluky určitého typu rozhodnutí ze soudního přezkumu. Zcela proti logice věci by totiž bylo, aby zákonodárce, který ať již z jakýchkoliv důvodů, určité typy rozhodnutí ze soudního přezkumu vyloučil, současně zachoval možnost (s argumentem, že přece žaloba proti rozhodnutí není z důvodu výluky soudního přezkumu přípustná) domoci se přesto soudní ochrany jakýmsi „náhradním“ způsobem, tedy cestou žaloby zásahové, jak se v daném případě domáhá stěžovatel. Jednalo by se o obcházení zákona.“*

19. Soud se ztotožňuje s citovaným judikátem a dodává, že soulad výše zmíněné výluky ze soudního přezkumu s Listinou základních práv a svobod přitom opakovaně dovedl Ústavní soud (viz nálezy ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 32/08, nebo usnesení ze dne 29. 1. 2015, sp. zn. I. ÚS 3688/14).
20. Soud uzavírá, že postup žalované spočívající ve stanovení dle žalobce příliš krátké lhůty pro obstarání zmocněnce k zastupování v kázeňském řízení nemůže být vzhledem ke své povaze zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s., proto musí být žaloba odmítnuta dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. z důvodu neodstranitelného nedostatku podmínky řízení. V této souvislosti lze poukázat na rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015-160, v němž uvedl, že „pokud je zjevné a nepochybné, že jednání popsané v žalobě nemůže být vzhledem ke své povaze, povaze jeho původce či jiným okolnostem ‚zásahem‘ ve smyslu legislativní zkratky v § 82 s. ř. s., i kdyby byla tvrzení žalobce pravdivá, musí být taková žaloba odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., jelikož chybí podmínka řízení spočívající v přípustitelném (plausibilním) tvrzení nezákonného zásahu.“ Soud souhlasí s citovaným závěrem. Je si přitom vědom skutečnosti, že zmíněný rozsudek rozšířeného senátu NSS byl následně zrušen nálezem Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18, ovšem stalo se tak z důvodu rozdílného náhledu Ústavního soudu na počítání běhu lhůty k podání zásahové žaloby, aniž Ústavní soud zpochybnil citovanou pasáž rozsudku NSS.
21. Soud proto žalobu dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. výrokem III. tohoto usnesení odmítl.
22. Z důvodu odmítnutí žaloby soud v souladu s § 60 odst. 3 větou první s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení (výrok IV. tohoto usnesení).

#### Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: [www.nssoud.cz](http://www.nssoud.cz).

Ústí nad Labem 7. dubna 2025

Ing. Mgr. Martin Jakub Brus v. r.  
předseda senátu